

Předmluva .. 7 * Místo úvodu .. 9

ÚSILÍ O RACIONALIZACI SAZBY .. 13

Ars imprimendi .. 13 * Začalo to písmovkou .. 13 * Rozmítání sazby .. 14 * První neúspěšné pokusy .. 14 * Půl miliónu dolarů .. 17 * Linotyp blower .. 18 * Linotyp simplex .. 19 * Monoline .. 20 * Nástup linotypů do sazárén celého světa .. 21 * První česká kniha sázená na řádkovém stroji .. 23 * Intertyp .. 24 * Linotip .. 25 * Míchač Zet .. 25 * Sázení na dálku — sázecí stroje nové epochy .. 25 * Mechanická úprava řádek .. 28 * Moderní sázecí stroje — rekordy a čeština .. 28

EVIDENCE SÁZECÍCH STROJŮ A MOTORŮ .. 30

Účelné vybavení strojové sazárny .. 30 * Koš na zásobu jehel z písmoviny .. 33 * Náhradní součástky .. 33 * Seznam sázecích strojů, motorů a vyrážeček .. 35 * Data monotypových písem, číslic a počet bubínek .. 36

PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ VE STROJOVÉ SAZÁRNĚ .. 37

Osvětlení .. 37 * Hluk při práci .. 38 * Klimatizace .. 39 * Pořádek u stroje .. 40

KLÁVESNICE A ZÁSOBNÍK MATRIC .. 41

Důmyslnost uspořádání klávesnice .. 41 * Zásobník matric .. 46 * Přehled šířky oušek matric v české klávesnici intertypu .. 48 * Evidence zásobníků .. 49 * Nástavná klávesnice .. 50

MATRICE .. 52

Matrice ze všech stran .. 53 * Kombinace zoubků matric v české klávesnici .. 54 * Trvanlivost matric .. 56 * Mluva značek na matricích .. 56 * Škoda každé dobré matrice .. 57

PÉČE O STROJOVÉ PÍSMO .. 59

Skříň na matricovky .. 63 * Speciální matricovky .. 64 * Matricový pořadník .. 65

HODNOCENÍ ŘÁDKOVÉ STROJOVÉ SAZBY .. 67

Kontrola sazby .. 67 * Denní údržba formátových a kuželkových vložek .. 69 * Kontrola lících forem .. 71

PÍSMO JE ZÁKLAD TYPOGRAFIE .. 75

Latinky .. 75 * Renesanční antikva .. 77 * Barokní antikva .. 79 * Klasicistická antikva .. 80 * Akcidenční antikvy .. 82 * Bezpatková písma — grotesky .. 82 * Egyptienky .. 83 * Písma psaná — skripty .. 83 * Lomená písma .. 83 * Graždanka .. 84 * Písma v našich strojových sazárnách v roce 1958 .. 86 * Které znaky do české sady písma .. 87 * Rozlišovací znaménka u písmových znaků .. 90 * Verzálkové akcenty .. 92 * Výslovnostní znaménka .. 93 * Česká literatura o technice sazby cizích jazyků .. 96 * Číslice — ideogramy .. 97 * Šířka číslic .. 99

TYPOVÉ MATERIÁLY A JEJICH ORGANIZACE . . 100

Uklízení matric . . 100 * Třídící pult . . 101 * Dílenský katalog písem a znaků . . 102 * Defekty . . 108 * Začneme u objednávky písma . . 109 * Počet znaků v písmovém souboru . . 110 * Ještě k objednávkám matric . . 110 * Zářezy na matricích pro míchač . . 113 * Přejímka nových matric . . 115 * Označování stejných souborů matric . . 119 * Označení speciálních matric a matric odlišné úpravy . . 120 * Evidence písem a znaků ve strojové sazárně . . 123

RUKOPIS . . 124

Rukopis má být přehledný, snadno čitelný a bez chyb . . 125 * Seznámení s rukopisem a příprava k sazbě . . 128 * Evidence rukopisů ve strojové sazárně . . 133 * Označování sloupců sazby . . 134 * Údržba sazby . . 135 * Soustředění sazby . . 137 * Spěšné zakázky . . 137 * Dělení rukopisu . . 139 * Kontrolním článkem výroby sazby je korektor . . 139

PRO LEPŠÍ ČITELNOST HLADKÉ SAZBY . . 141

Mezery mezi slovy . . 141 * Proklad mezi řádky . . 146 * Čitelnost . . 147 * Sdružování písem . . 148 * Správná délka řádek umožňuje pohodlné čtení . . 149

ZKUŠENOSTI ZE STROJOVÉ SAZÁRNY . . 152

Vzorová sazba . . 152 * Sazba básní . . 153 * Sazba titulků . . 158 * Sazba z verzálků . . 158 * Živá záhlaví . . 160 * Prostrkávání sazby . . 160 * Sazba marginálií . . 161 * Iniciála v řádkové sazbě . . 163 * Blokové matrice domácí výroby . . 168 * Archová norma — signatura . . 169 * Sazba tabulková . . 169 * Sazba tabulkových hlaviček . . 172 * Sazba číslovek . . 172 * Sazba formulářů na řádkovém stroji . . 174 * Sazba písmem psacího stroje . . 177 * Široká průběžná sazba skládaná — per extensum . . 179 * Marginální číslování řádek nebo obrázků v knize . . 180 * Východy v široké sazbě nonpareilové . . 180 * Úprava a sazba slovníků . . 181 * Něco málo o řečtině a sazbě vzorců na intertypu . . 184 * Číslované intertypové znaky řečtiny pro matematickou sazbu . . 186

KAPITOLY Z TECHNOLOGIE STROJOVÉ SAZBY . . 190

Prostoje jsou zbytečné . . 190 * Prokladový materiál . . 191 * Linky, řadové ozdoby, ornamenty, špičky . . 194 * Akcenty k verzálkům . . 194 * Stránková čísla . . 195 * Linky k poznámkám . . 196 * Laboratoř strojové sazárny . . 197 * Matematické značky . . 198

TYPOGRAFICKÁ MĚRNÁ SOUSTAVA . . 202

Velikosti písem byly rozlišovány názvy . . 202 * Míra podle oka . . 203 * Fournierova bodová soustava . . 204 * Normální typografická míra . . 205 * Angloamerická míra . . 206 * Normální výška písma . . 206 * Šířka písmen . . 207 * Setová šířka písmen . . 208 * Osterwaldova míra . . 208 * Některé hodnoty typografických měr na sázečích strojích . . 210 * Šířky setových jednotek monotypové sestavy v palcové a milimetrové míře . . 211

VÝTVARNÁ TYPOGRAFIE . . 212

Značka vlastníka knihy - exlibris . . 223

Kurzívový text s číslem pod koncem strany se týká obrázku; text bez čísla tabulky. Číslo před řádkou na okraji textu připomíná obrázek.